

den for visse rammer at regulere antallet af dommere ved de enkelte byretter.

På denne baggrund foreslås der indført en ordning, som, når reformen er fuldt gennemført, indebærer, at 25 byretsdommerstillinger – svarende til ca. 10 pct. af det samlede antal byretsdommerstillinger – ikke i retsplejeloven er placeret ved en bestemt byret. Forslaget indebærer, at der i retsplejeloven fastsættes dels et mindste dommerantal for den enkelte byret, dels en landsdækkende normering på yderligere 25 byretsdommerstillinger, der fordeles mellem byretterne af Domstolsstyrelsen ud fra en vurdering af de løbende ressourcebehov mv. ved de forskellige byretter, men det samlede antal byretsdommere på landsplan vil være fastsat i retsplejeloven. Efter forslaget vil den enkelte byretsdommer fortsat være varigt udnævnt ved én bestemt byret, og en byretsdommerstilling vil således kun kunne flyttes fra en byret til en anden byret i tilfælde af ledighed i en dommerstilling ved den byret, hvorfra stillingen skal flyttes. Det foreslås, at der ved den enkelte byret afhængig af byrettens størrelse skal kunne udnævnes op til 2, 3 eller 4 dommere fra den landsdækkende normering på yderligere 25 byretsdommerstillinger. Retten på Bornholm, der efter lovforslaget vil være et enedommerembede ligesom retten i Rønne i dag, foreslås ikke omfattet af ordningen, idet der ikke kan antages at ville være behov herfor. Skulle udviklingen på længere sigt give grundlag for at udnævne en yderligere dommer ved retten på Bornholm, vil der kunne skabes mulighed herfor ved en lovændring.

Justitsministeriet har overvejet, om den foreslåede ordning rejser spørgsmål i forhold til grundlovens § 61, 1. pkt., hvorefter udøvelsen af den dømmende magt kun kan ordnes ved lov. Det er den almindelige opfattelse i den statsretlige litteratur, at bestemmelsen i grundlovens § 61, 1. pkt., er udtryk for et såkaldt delegationsforbud, der betyder, at lovgiver som udgangspunkt ikke kan overlade det til den udøvende magt at fastsætte regler om bl.a. domstolens organisation. Bl.a. i lyset af, at det samlede antal byretsdommerstillinger fortsat vil være normeret direkte i retsplejeloven, at den foreslåede fleksibilitet med hensyn til placering af dommere ved de enkelte byretter kun omfatter et meget begrænset antal dommerstillinger, at der i retsplejeloven vil være fastsat et mindste og højeste antal dommerstillinger for hver enkelt byretskreds, samt at beslutningen om anvendelse af de fleksible dommerstillinger vil blive truffet af Domstolsstyrelsen, finder Justitsministeriet, at grundlovens § 61, 1. pkt., ikke vil være til hinder for den foreslåede ordning.

Der henvises til lovforslagets § 1, nr. 3 (forslag til retsplejelovens § 9, stk. 10), og § 107, stk. 1, og bemærkningerne hertil.

I lyset af de større administrative ressourcer, som de foreslåede nye større byretsemeder vil få, forventer Domstolsstyrelsen så hurtigt som muligt efter gennemførelsen af domstolsreformen at overgå til en højere grad af rammestyling af lønnen, således at Domstolsstyrelsen årligt udmelder faste lønsumsbevillinger til de enkelte embeder og dermed går væk fra den nuværende detaljerede styring ved årsværksnormering. Formålet med en sådan generel lønsumsordning vil være at give den enkelte embedschef et større selvstændigt råderum og samtidig øge omkostningsbevidstheden ved embederne. Domstolsstyrelsen agter dog fortsat at fastsætte normeringerne af retsassessorer, dommerfuldmægtige og ledende administrative medarbejdere på grund af behovet for overordnet styring af de langsigtede lønudgifter og turnusforløb i forbindelse med uddannelsen af dommerfuldmægtige mv. Disse gruppers lønsam vil indgå i lønsumsordningen.

Domstolsstyrelsen agter at følge denne delegation af en lønsumsbevilling op med en delegation af kompetence til at forhandle og fastsætte løn på kontorområdet og for det øvrige ikke-juridiske personale. Dette vil forudsætte, at den foreslåede ændring af retskredsstrukturen er trådt i kraft, og at der indgås aftale mellem Personalestyrelsen og personaleorganisationerne om at overgå til »ny løn« i næste overenskomstperiode. Kompetencen til lønfastsættelse for jurister og ledende administrative medarbejdere vil fortsat ligge hos Domstolsstyrelsen på grund af hensynet til overordnet styring af løndannelsen med henblik på at sikre en hensigtsmæssig langsigtet udvikling i de samlede lønudgifter ved domstolene.

På domstolsområdet er en række administrative opgaver gennem de seneste år lagt ud til de enkelte embeder, f.eks. administration af andet end lønudgifter (øvrig drift), og den foreslåede domstolsreform vil gøre det muligt at delegerer endnu flere administrative opgaver til embederne.

3. Instansordningen i civile sager

3.1. *Gældende ret*

3.1.1. *Byretternes og landsretternes kompetence*

Almindelige bestemmelser om retternes saglige kompetence i civile sager findes i retsplejelovens kapitel 21 (§§ 224-232), som senest er ændret ved lov nr. 339 af 10. juni 1998. Denne ændring byggede på